

סיכומי הדף היומי

מחודדים ת"ר ושנתם שיהיו דברי תורה בפ"ך (קידושין ל')

לעילוי נשמת אימי מורתי מרת שיינדל חיה חוה גאסט ע"ה בת הר"ר משה רוזנבאום ז"ל נלב"ע יום רביעי כ"ט טבת תשע"ד ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת מרת פייגע ציפורה גאסט ע"ה בת ר' מרדכי אשת ר' אברהם ז"ל נלב"ע כ"ט שבט תשכ"א ת.נ.צ.ב.ה.

מערכת: 073-249-0403 | sikumhadaf@bezeqint.net

הלימוד בעלון זה לע"נ מייסד ומקים "סיכומי הדף היומי - מחודדים" הגה"ח ר' פינחס רוזנבוים זצ"ל בהרה"ח ר' בנימין ביינוש זצ"ל נלב"ע בצפרא דשבתא לסדר "בקרובי אקדש" כ"ו ניסן תשע"ז ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת אבי מורי הר"ר צבי בן ר' אברהם גאסט ז"ל נלב"ע י"ט תשרי תשס"ד לפ"ק ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת אחי הר"ר משה בן ר' צבי גאסט ז"ל נלב"ע ל"ג בעומר תשס"ז לפ"ק ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת הרב אברהם בן חיים גאסט ז"ל נלב"ע ו' טבת תש"ב ת.נ.צ.ב.ה.

שבת קודש פרשת חיי שרה - כ"ה מרחשוון תשע"ט

דף פ"ה ע"א

לכתחילה אין מביאים העומר - מבית הזבלים, מבית השלחים, מבית האילן. ובדיעבד אם הביא כשר.

סדר הזריעה לעומר כדי שתעשה סולת מרובה: נרה שנה ראשונה, ובשנה שניה זורעה שבעים יום לפני פסח - כדי שתהא סמוכה לגבורת החמה, ואז צומח קנה זרת ושיבולת זרתיים, וקוצר ומעמר ודש וזורה ובורר וטוחן ומרקד, ומביא אצל גזבר, והוא מכניס ידו לתוכה, אם עלתה בה אבק אומר לו חזור ונפה אותה, לר' נתן גזבר סך ידו שמן ומכניס לתוכה עד שמעלה כל אבקה.

התליעה הסולת - פסולה.

איבעיא בגמרא אם כוונת המשנה שבשנה שניה חורש קודם הזריעה - ופשטו מברייתא ששינינו בה שבשנה שניה חורש ושונה, והיינו באינה עבודה (-שלא נחרשה קודם), אך בעבודה די בחרישה אחת בשנה שניה. ושוב פשטו מברייתא אחרת שאינו חוזר וחורש בשנה שניה - ששינינו שחורש חציה וזורע רק חציה, ובשנה הבאה חורש ומניח חציה וזורע חציה.

אין מביאין את העומר אלא מן השדות החרושות לעומר ומהשדות שבדרום - שחמה זורחת בהן ומהן היא שוקעת, ולכן אילו היו חיטי כרזיים וכפר אחים סמוכים לירושלים היו מביאים משם.

דף פ"ה ע"ב

אבא שאול אומר: עומר היה בא מבקעת בית מקלה, כבת ג' סאין היתה, ושדה מוזרמת היתה, ובה חמה זורחת וממנה חמה שוקעת, ניר חציה וזורע חציה ניר חציה וזורע חציה.

לרב חלקיה בר טובי היתה חלקת קרקע בקרן זוית - והיתה עושה תבואה כפול משדה רגילה מובחרת מאד, והיה מוכרה לעשות ממנה סולת למנחות.

סולת שהתליעה רובה, וכן חיטין שהתליעו רובן - פסולות. ואיבעיא האם ברוב חטה או ברוב סאה. ועוד הסתפקו האם המקדישם לוקה משום מקדיש בעל מום שהרי פסול כמוהו, או אין בעל מום אלא בבהמה.

עץ שנמצא בו תולעת - פסול למזבח, והיינו בלח, אבל יבש גוררו וכשר. וגם בזה איבעיא אם המקדישו לוקה כמקדיש בעל מום.

תקוע - אלפא לשמן, שניה לה - רגב בעבר הירדן. כל הארצות היו כשרות אלא מכאן היו מביאים.

אין מביאים שמן - לא מבית הזבלים ולא מבית השלחים ולא מאלו שנזרע ביניהם, ואם הביא כשר. אין מביאין אנפקטן, ואם הביא כשר. אין מביאים מהגרגרים שנשרו במים, ולא מהכבשים ולא מהשלוקים, ואם הביא פסול.

'אישלח יואב תקועה ויקח משם אשה חכמה' - מתוך שרגילים בתקוע בשמן זית חכמה מצויה בהן.

'וטובל בשמן רגלו' - חלקו של אשר שמושך שמן כמעין.

פעם שלחו אנשי לודקיא שליח שיביא שמן במאה ריבוא, הלך לירושלים שלחוהו לצור, הלך לצור שלחוהו לגוש חלב, הלך לגוש חלב אמרו לו לך לפלוני בשדה הלז, ומצאו שעובד בזיתו, ביקשו שמן במאה ריבוא, והשיבו שימתין שיסיים מלאכתו, כשסיים הפשיל כליו לאחוריו והיה מסקל ובא בדרך, וחשב ששחוק עשו בו היהודים, כיון שהגיע לעירו הוציאה לו שפחתו קומקום של חמין ורחץ בו ידיו ורגליו, הוציאה לו ספל של זהב מלא שמן, וטבל בו ידיו ורגליו לקיים 'וטובל בשמן רגלו', לאחר שאכלו ושתנו מדד לו שמן במאה ריבוא, והציע לו שיתן לו עוד וילך עמו ליטול דמיהם, ואכן מדד לו שמן בי"ח ריבוא, אמרו שלא הניח לא סוס ולא פרד ולא גמל ולא חמור בארץ ישראל שלא שכרו, כשהגיע לעירו יצאו אנשי עירו לקלוטו, אמר להם לא לי קלסוני אלא לזה שבא עמי שמדד לי שמן במאה ריבוא והרי נושה בי בי"ח ריבוא, לקיים האמור 'יש מתעשר ואין כל, מתרושש והון רב'.

יום ראשון פרשת תולדות - כ"ו מרחשוון תשע"ט

דף פ"ו ע"א

מה ששינינו במשנה ששמן אנפקטן פסול בדיעבד - היינו כר' חייא, שהוא היה זורקו, ומה ששינינו בברייתא שבדיעבד כשר היינו כר' שמעון בר רבי, שהיה מטבל בו - וסימניך עשירים מקמציץ.

'ששה חדשים בשמן המור' - י"א שהוא סטכתא, וי"א שמן זית שלא הביא שלישי הנקרא אנפקטן, וסכין אותו מפני שמשיר השיער ומעדן הבשר.

שמן זית כבוש שלוק שרוי ושל שמרים ושל ריח רע - פסול אף בדיעבד. ואיבעיא אם המקדישו לוקה כמקדיש בעל מום כיון שפסול כמוהו, או שמא אין בעל מום אלא בבהמה.

שלשה זיתים [-ג' לקיטות] ובכל אחד שלשה שמנים - ובשלשתם רק הראשון כשר למנורה, והשאר כשר למנחות.

סדר ג' הזיתים: הראשון - מגרגרו בראש הזית, ולמסקנת הגמ' היינו 'מגלגלו' - שמניחו להתבשל בראש הזית. השני - מגרגרו בראש הגג, השלישי - עוטנו בבית הבד עד שילקה, ומעלהו ומנגבו בראש הגג [בברייתא: עושהו כמין תמרה עד שיזובו מימיו]. ג' השמנים בכל א' מג' הזיתים: כותש ונותן לתוך הסל, ולר' יהודה נותנו סביבות הסל - זהו ראשון, טוען בקורה ולר' יהודה באבנים - זה שני. חזר וטחן וטען - זה שלישי.

בברייתא שינינו: שיטת ת"ק - לא היה כותש שמן ראשון אלא טוחנו בריחיים, ולר' יהודה כותש. והתנא במשנתנו סובר כת"ק שם לענין שנותן לתוך הסל ולא סביבותיו, ור' יהודה לענין שכותש ולא טוחן.

[המקבל עליו לספק שמן זית - צריך שיהא שמן מזיתו, והיינו היוצא בלא טעינה והוא שמן זית זך. (לפי רש"י כת"י)].

סדר מעלות השמן: הראשון שבראשון - אין למעלה הימנו,

השני שבראשון והראשון שבשני - שוין למנחות (אבל למנורה רק ראשון שבכל אחד מהם כשר), השלישי שבראשון והשני שבשני והראשון שבשלישי - שוין למנחות, השלישי שבשני והשני שבשלישי - שוין למנחות, השלישי שבשלישי - אין למטה הימנו.

זך כתית למאור - ולא כתית למנחות, שלולי המיעוט היינו למדים בק"ו - מה מנורה שאינה לאכילה טעונה שמן זית זך, מנחות שהן לאכילה אינו דין שיטענו כן.

דף פ"ז ע"ב

זך - אין זך אלא נקי. לר' יהודה: **כתית** - אין כתית אלא כתוש (ולא טחון, כדלעיל ע"א). יכול יהא זך כתית פסול למנחות - ת"ל **ועשרון סולת בלול בשמן כתית**, ומה שנאמר **למאור** היינו שרק למאור צריך דווקא זך וכתית, אך למנחות הכל כשר - שהתורה חסה על ממונן של ישראל.

צו את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך - **אליך** ולא לי, לא לאורה אני צריך. שולחן בצפון ומנורה בדרום (ולא ליד השולחן כדרך האוכלים) - לא לאכילה אני צריך ולא לאורה אני צריך. **זיעש לבית חלוני שקופים אטומים** - שקופים מבפנים ואטומים מבחוץ - לא לאורה אני צריך. **מחוץ לפרוכת העדות באהל מועד** - אם תאמר לאורה אני צריך והלא כל ארבעים שנה שהלכו ישראל במדבר לא הלכו אלא לאורו, אלא עדות הוא לכל באי עולם שהשכינה שורה בישראל - והיינו נר מערבי שנותנין בה שמן כנגד חברותיה וממנה היה מדליק ובה היה מסיים.

יין לנסכים - כל הארצות כשרות, אלא שהיו מביאים ממקום המובחר - קדוחים ועטולין אלפא, שניה להן - בית רימה ובית לבן בהר, וכפר סיגנא בבקעה.

אין מביאים יין - מבית הזבלים ומבית השלחים, ולא מגפנים שנזרעה תבואה ביניהם, ולא הליסטיין (מתוק מהשמש). ואם הביא מכל אלו - כשר (לענין מתוק יבואר להלן פז).

יין ישן - לרבי אין מביאים, לחכמים כשר.

אין מביאים יין - מתוק ומעושן ומבושל, וגם בדיעבד פסול.

אין מביאים יין - מגפנים המודלים על עמודים, אלא מהשוכבים על הקרקע ומכרמים עבודים (חפורים).

אין כונסים היין בחביות גדולות, ואינו ממלא החבית עד פיה, כדי שיהא ריחו נודף.

אינו מביא יין מפי החבית - מפני הקמחים, ולא משוליה - מפני השמרים, אלא משלישה מאמצעה, היה הגזבר יושב וקנה בידו, וכשהתחילו לצאת השמרים הקיש בקנה שיפסיקו ליקח היין.

יין שיש בו קמחין פסול - שנאמר **תמימים יהיו לכם ומנחתם, תמימים יהיו לכם ונסכיהם**.

יום שני פרשת תולדות - כ"ז מרחשון תשע"ט

דף פ"ז ע"א

ברישא שנינו שיין הליסטיין כשר בדיעבד, ובסיפא שנינו שהמתוק פסול - לרבינא: כרוך ותני, שאכן הליסטיין פסול. לרב אשי: הליסטיין שמתוק מהשמש אינו מאוס, משא"כ המתוק מחמת הפרי מאוס ופסול.

טעמו של רבי שאין להביא יין ישן - אין לפרש שדורש **מה כבש בן שנתו** אף יין בן שנתו, שא"כ יש לו לפסול אף בדיעבד, ובברייתא שנינו שכשר, אלא טעמו משום שנאמר **אל תרא יין כי יתאדם**, והישן כבר עברה מעט אדמומיתו.

מביאים מכרמים העבודים - היינו פעמיים בשנה. רב יוסף היה לו חלקת כרם שחפרו פעמיים בשנה והוציא יין שהיו צריכים למוזגו כפול מכל יין (ששה חלקים מים על כל חלק יין).

לא היו כונסים היין בחביות גדולות - אלא חביות כדיות (קטנות ככד) לודיות ובינוניות. ואין מניחין אותם שתים סמוכות זו לזו,

אלא אחת אחת.

הגזבר היה מקיש בקנה ולא דיבר - שכשם שהדיבור יפה לבשמים כך דיבור רע ליון.

המקדיש יין שיש בו קמחים - הסתפק ר' יוחנן עם לוקה כמקדיש כבעל מום כיון שפסול כמותו, או שמא אין בעל מום אלא בבמהה.

אלים - היו מביאים לקרבנות ממואב, **כבשים** - מחברון, **עגלים** - משרון, **גוזלות** - מהר המלך. לר' יהודה מביאים כבשים שגבהם כרחבם, שנאמר **ירעה מקנך ביום ההוא כר נרחב**.

על חומותיך ירושלים הפקדתי שומרים כל היום וכל הלילה תמיד לא יחשו המזכירים את ה' אל דמי לכם - לרבא ב"ר שילא אומרים: **אתה תקום תרחם ציון**, לרב נחמן בר יצחק: **בונה ירושלים ה'**. וכשהיה בית המקדש קיים אמרו **כי בחר ה' בציון** אזה למושב לו'.

הדרן עלך כל קרבנות הצבור

פרק עשירי - שתי מדות

שתי מדות של יבש היו במקדש - עשרון וחצי עשרון. לר' מאיר היו ג' מדות - עשרון, עשרון, וחצי עשרון.

עשרון שימש - למדידת כל המנחות, ואף לפר היה מודד ג' פעמים עשרון, ולאליל ב' פעמים.

חצי עשרון שימש - למדידת חלוקת חביתי כהן גדול, שאמנם היה מביא מביתו עשרון שלם, אך היה צריך למדוד לחצותו חצי עשרון בבוקר וחצי בין הערבים.

דף פ"ז ע"ב

הכפל בפסוק עשרון עשרון לכבש האחד - לר' מאיר: מלמד ששתי עשרונות היו במקדש, אחד גדוש שבו מדד לכל המנחות, ואחד מחוק שבו מדד לחביתי כהן גדול. לחכמים: לרבות חצי עשרון. אבל לא היו שתי עשרונות - שנאמר **ועשרון אחד לכבש האחד**. ור' מאיר דרש מכך שלא ימדוד בשל שלשה לפר ובשל שנים לאיל, וחכמים דרשו זאת מהניקוד על וי"ו שבאמצע עשרון. ור' מאיר לא דרש הניקוד, ושהיתה מידת חצי עשרון למד מיתור וא"ו הראשונה, וחכמים לא דרשו יתור זה.

חצי עשרון לרבי מאיר - היה מחוק, שיש ללמוד זאת מכך שהעשרון לחביתין היה מחוק, ומזה יש ללמוד גם לעשרון היחיד שהיה לדעת חכמים שהיה מחוק.

חילוק שש חלות שנעשו מכל מחצית עשרון של חביתין - היה ביד, שאין ראוי שנעשה בכלי כיון שנאמר **כן בקללה** - והשיבו לחכמים במשקל'.

שולחן - הסתפק רמי בר חמא אם מקדש קמצים של מנחות או לבונה (בלא בזיכין) בגודש שלו (שאינו לו תוך). כשם שמקדש הלחם, ופשט רב חסדא שרק לחם הראוי לו מקדש, אך קמצים אינו מקדש ליקרב, אך מקדשם ליפסל, שהרי אמרו שלדברי האומר שהיה קופל הלחם טפחיים ומחצה - שלחן מקדש ט"ו טפחים בגובהו, ולדברי האומר טפחיים קופל - מקדש י"ב טפח בגובה.

יום שלישי פרשת תולדות - כ"ח מרחשון תשע"ט

דף פ"ח ע"א

שבע מדות של לח היו במקדש - לר' מאיר: הין (י"ב לוג), חצי הין, שלישית ההין, רביעית ההין, לוג, חצי לוג, רביעית לוג. לר' יהודה: אותם מידות, אלא שמנה מהקטן לגדול. לר' שמעון: לא היה הין, כיון שאינו משמש לדורות אלא לשמן המשחה בהקים המשכן, ובמקום זאת היתה מדה של לוג ומחצה - למנחת חביתין, לוג ומחצה בבוקר לוג ומחצה בין הערבים. ולחכמים מדדו ע"י מידת לוג ומידת חצי לוג, ור' שמעון טען שהכלל הוא שכל כלי המשמש מידה זו אינו משמש לאחרת.

לר' אליעזר ב"ר צדוק - כלי אחד של הין היה במקדש, ובו שנתות לשאר המידות.

המחלוקת בין ר' מאיר לר' יהודה בסדר המידות - לר' יוחנן: נחלקו אם בירוצי מדות נתקדשו, ר' יהודה שמנאם ממטה למעלה סבר שרביעית נתן רחמנא למשה לשער בה, וכיון שהבירוצין נכנסים מכלי קטן לגדול הרי שנתקדשו, ולר' מאיר נתן לו הין, ולא נתקדשו בירוצין. לאביי: בירוצי המדות לשניהם אפשר שנתקדשו ואפשר שלא נתקדשו, ונחלקו ב'מלאים' האמור בקרבן הנשיאים, לר' מאיר שמנאם מלמעלה למטה היינו שלא יחסר ושלא יותיר, ולר' יהודה דווקא שלא יחסר אבל אם יותיר נחשבים כמלאים.

חכמים ור' שמעון נחלקו אם היתה מידת הין - לחכמים היתה לשמן המשחה שעשה משה כאמור 'ושמן זית הין', ואף שלא נצרכה לדורות כיון דהוה הוה. ולר' שמעון כיון שלא נצרכה לדורות נגנזה,

ר' שמעון הוצרך להביא מידה אחרת במקום הין - שקבלה שהיו שבע מידות של לח במקדש. ור' אלעזר בר' צדוק שאמר שנתות היו בהין - א. לא קיבל קבלה זו. ב. שבע מדות היינו שבע מדידות.

רביעית שבמקדש שימשה - מים למצורע, שמן לנזיר.

חצי לוג שבמקדש שימש - מים לסוטה, שמן לתודה.

בלוג מדדו לכל המנחות - לחכמים: לכל עשרון נותן לוג שמן. לר' אליעזר בן יעקב: אפילו מנחה של ס' עשרון אין לה אלא לוג אחד, שנאמר 'למנחה ולוג שמן'. ו' לוג לנסכי הפר, וד' לאיל, וג' לכבש.

שלשה ומחצה לוג שמן למנורה בכל יום - חצי לוג לכל נר.

דף פ"ח ע"ב

רביעית נמשחה - לקדש חביתי כהן גדול, אך לרביעית מים למצורע א"צ - שנעשה בחוץ, וללחמי נזיר א"צ - שמתקדש הלחם בשחיטת איל. וכשפירש זאת ר' חייא לרבי, קרא עליו: 'מארץ מרחק איש עצתי' (שר' חייא עלה מבבל).

חצי לוג נמשח - שבו היה מחלק חצי לוג שמן לכל נר שבמנורה, אך למי סוטה א"צ - שמים קדושים הן, וללחמי תודה א"צ - שמתקדשים בשחיטת תודה. וכשפירש זאת ר' שמעון ברבי לרבי, אמר לו: נר ישראל כך היה.

נר שכבתה - נידשן השמן נידשנה הפתילה, ולכן מטיבה ונותן בה שמן כמדה ראשונה ומדליקה, ואין לומר שנותן כמה שחסרה שא"כ יצטרכו הרבה מידות במקדש כדי למדוד הנותר. וכשפשט כן ר' ירמיה לר' זריקא, קרא עליו: 'והדרך צלח רכב על דבר אמת וענוה צדק'.

לרב ששת נר שבמקדש היה של פרקים - שסבר ש'ככר' ו'מקשה' נאמר על המנורה ונרותיה, ואם לא יהיו של פרקים לא יוכל להטיבם. וכשיטת ר' אלעזר ברבי צדוק שהיה אומר כמין טס של זהב היה לה על גבה, כשהוא מטיבה דוחקו כלפי פיה כשהוא נותן בה שמן דוחקו כלפי ראשה, אבל לת"ק דברייתא לא היו של פרקים, ומסלק הנרות ומניחן באוהל, ומקנחן בספוג, ונותן בהן שמן ומדליקן.

וכן נחלקו עוד תנאים: לת"ק - מנורה ונרותיה באות מהכר ולא מלקחיה ומחתותיה. לר' יהושע בן קרחה (ולל"א גם ר' נחמיה) - רק מנורה באה מהכר ולא נרותיה ומלקחיה ומחתותיה. ונחלקו בפסוק 'ככר זהב טהור יעשה אותה' - מנורה, 'את כל הכלים האלה' - נרותיה, 'אותה' - ולא מלקחיה ומחתותיה. ולר' יהושע 'כל הכלים האלה' ללמד רק שהיו של זהב, ואף שנאמר 'ועשית את נרותיה... ומלקחיה ומחתותיה זהב טהור' הוצרך ללמד גם על פי נרות - שלא נאמר שכיון שהם משחירים ייעשו מזהב שאינו טהור, שהרי התורה חסה על ממונן של ישראל.

יום רביעי פרשת תולדות - כ"ט מרחשון תשע"ט

דף פ"ט ע"א

נאמר בלחמי תודה 'בשמן' שני פעמים - לר' עקיבא: אילו לא

נאמר כלל שמן הייתי אומר לוג ככל המנחות, עכשיו שנאמר פעמיים הוא ריבוי אחר ריבוי שאינו אלא למעט, מיעטו לחצי לוג. יכול יהא החצי מתחלק לשלשת מינין בשווה - כשהוא אומר 'בשמן' ברביכה מלמד שחוצה חצי הלוג, חציו לחלות ולרקיין וחציו לרביכה. אמר לו ר' אלעזר בן עזריה: עקיבא, אם אתה מרבה כל היום כולו בשמן בשמן איני שומע לך, אלא חצי לוג שמן לתודה, ורביעית שמן לנזיר, ואחד עשר יום שבין גדה לגדה - הלכה למשה מסיני.

נאמר במצורע עני 'עשרון בלול ולוג' - לחכמים: ללמד על כל עשרון מנחה שטעון לוג שמן בפני עצמו, שלגופו לא נצרך - שכשם שמצורע עשיר מביא ג' קרבנות וג' עשרונות כך עני המביא קרבן אחד מביא עשרון אחד, ואף שחס רחמנא עליו להביא בדלות לא מצאנו לפטור הקרבן לגמרי מנסכים. לר' נחמיה ור' אליעזר: נצרך לגופו, שלא נאמר הואיל וחס רחמנא עליו להביא בדלות חס עליו גם שלא יביא כלל נסכים.

'למנחה ולוג שמן' - לחכמים: שלא יפחות המתנדב מנחה מדבר הטעון לוג - עשרון. לר' נחמיה ור' אליעזר: כדרשת חכמים, ועוד למדים מכך - אפילו מנחה של ששים עשרונים אין לה אלא לוג שמן אחד.

ששה לוג לפר ארבעה לאיל שלשה לכבש - שנאמר 'ונסכיהם חצי ההין יהיה לפר', והין הוא י"ב לוג, שנאמר 'שמן זית הין', ונאמר 'שמן משחת קדש יהיה זה לי לדורותיכם' - 'זה' בגימטריא י"ב.

חצי לוג שמן לכל נר - שנאמר 'מערב עד בקר', תן לה מידתה שתהא דולקת והולכת מערב עד בקר. דבר אחר: 'מערב עד בקר' - אין לך עבודה שכשירה מערב עד בקר אלא זו בלבד. ושיערו חכמים שכדי שתדלק מערב עד בוקר צריך חצי לוג.

כיצד מדדו כמה שמן צריך לכל הלילה: י"א ששיערו ממטה למעלה - שהתורה חסה על ממונן של ישראל, וי"א ששיערו ממעלה למטה - שאין עניות במקום עשירות.

דף פ"ט ע"ב

שינוי במשנה: מערבים נסכי פרים בנסכי אילים (שבלילתם שוה), נסכי כבשים בנסכי כבשים, של יחיד בשל ציבור, של יום בשל אמש, אבל אין מערבים נסכי כבשים בנסכי פרים ואילים (שאין בלילתם שוה), ואם בללן אלו בפני עצמון ואלו בפני עצמון ונתערבו כשרים, ואם עד שלא בלל כל אחד בפני עצמו נתערבו פסול - ולמסקנת אביי: לכתחילה אסור לערב הסולת והשמן של מנחה אחת עם של חברתה (אף לאחר שנבללה כל מנחה בפני עצמה) - שדרשו 'הקטירו' - שלא יערב חלבים בחלבים, ורק בדיעבד אם נתערבו כשרות. ולענין עירוב יין (שאינו מוקטר) של קרבן אחד בשל חבריו: אם עדיין לא נתערבה הסולת של מנחה זו בשל חברתה, ולא הוקטרה - אסור לערב היין, שמא יערב הסולת. אך אם כבר נתערבה הסולת בחברתה (ובמנחות שאין בלילתן שוה היינו בנתערבו לאחר שנבללה כל מנחה בפני עצמה), או שלא נתערבה אך כבר הוקטרה - מותר לערב היין, כיון שלא שייך לגזור.

כבש הבא עם העומר מנחתו כפולה - שנאמר 'ומנחתו שני עשרונים', יכול יהא גם יינו כפול (חצי הין) - תלמוד לומר 'ונסכו יין רביעית ההין'. יכול יהא שמנו שנבלל עם מנחתו כפול - כיון שכתוב 'ונסכה' (שמשמע השמן שנבלל עמה) וקרי 'ונסכו', מלמד שכמות השמן ככמות היין - רביעית.

אמר ר' יוחנן: אשם מצורע ששחטו שלא לשמו, שדינו שכשר אלא שאינו עולה לחובתו - טעון נסכים, שאם לא כן פסלתו. וכן שנינו בבבלי, ונוסף שם גם שכן הדין גם בשחטו לשמו אך לא נתן מדמו על גבי בהונות.

לאביי: ר' יוחנן נקט רק דין אחד, אך מאותו טעם הוא הדין גם - א. כבש הבא עם העומר ששחטו שלא לשמו - מנחתו כפולה. ב. תמיד של שחר ששחטו שלא לשמו - טעון שני גזירין בכהן אחד. ג. תמיד של בין הערבים ששחטו שלא לשמו - טעון שני גזירין

בשני כהנים. לר' אבא: באלו הג' לא אמר זאת ר' יוחנן, משום שהם עולות ושייך שיבואו בנדבה, משא"כ אשם אינו בא בנדבה.

יום חמישי פרשת תולדות - ל' מרחשון תשע"ט

דף צ"ע"א

כל מדות שבמקדש היו נגדשות - חוץ משל חביתיה כהן גדול, והיינו 'כל מזידות', וכו' מאיר שלחביתין לא הוצרכו לגדוש כיון שהיה כלי מיוחד לכך מחזיק עשרון גדוש.

מדת הלח בירוציהן קדש, והיבש בירוציהן חול, והטעם: לחכמים: מדת הלח נמשחה מבפנים ומבחוץ, מדת יבש נמשחה רק מבפנים. לר' עקיבא: מדת הלח - כחכמים. מדת יבש - לא נמשחה כל עיקר, ולכן רק מה שבפנים קדוש בקדושת פה. לר' יוסי: שניהם נתקדשו רק מבפנים, אלא שהלח נעקר מה שבתוך הכלי לשפתו, משא"כ ביבש. ואף שאין דעתו לקדשן - לרב: זאת אומרת כלי שרת מקדשין שלא מדעת. לרבינא: גזרה שמא יאמרו מוציאין מכלי שרת לחול.

סידר את לחם הפנים ואת הביזיכין לאחר השבת, והקטיר את הביזיכין בשבת - פסולה, ויניחנו לשבת הבאה, שאפילו מונח על השולחן ימים רבים אינו נפסל בלינה כיון שלא נתקדש. ולא גזרו שמא יאמרו מפקידין בכלי שרת שלא יפסל בלינה - שהוא בפנים ואין הכל יודעים, ורק בבירוצים גזרו (לרבינא) כיון שנעשים בחוץ ונראה לעין כל.

דף צ"ע"ב

שנינו: מותר נסכים לקיץ המזבח - לר' חייא בר יוסף: היינו בירוצי מדות. לר' יוחנן: היינו מה ששנינו שהמקבל לספק סלתות למנחות ד' סאין בסלע והתייקרו ועמדו בג' לסלע - יספק ד', ולהיפך שקיבל לספק ג' בסלע והוזלו לד' - יספק ד', שיד הקדש על העליונה.

ברייתא כר' חייא בר יוסף: בירוצי מידות - אם יש זבח אחר יקרבו עמו, ואם לנו יפסלו בלינה, ואם לאו מקייצין בהן את המזבח - עולות, הבשר לשם ועורות לכהנים. וכמו כן שנינו ברייתא כדברי ר' יוחנן.

כל קרבנות הציבור והיחיד טעונים נסכים - חוץ מבכור ומעשר ופסח וחטאת ואשם, מלבד חטאתו ואשמו של מצורע.

'ועשיתם אשה לה' עולה' - ואין מנחה טעונה נסכים. 'זבח' - לרבות שלמים, 'או זבח' - לרבות תודה, 'לפלא נדר או בנדבה' - בא בנדר ונדבה טעון נסכים, ולא בכור ומעשר ופסח וחטאת ואשם שאינן באים בנדר ונדבה. 'או במועדיכם' - כל הבא במועדיכם טעון נסכים, ואף עולות ראייה ושלמי חגיגה שהם חובות הבאות מחמת הרגל ברגל. 'וכי תעשה בן בקר' - בן בקר בכלל היה, ויצא להקיש אליו מה בן בקר מיוחד בא בנדר ונדבה אף כל בא בנדר ונדבה, ולהוציא שעירי חטאת הבאים חובה ברגל.

'לעשות ריח ניחוח לה' מן הבקר או מן הצאן' - לר' יאשיה: שלא נפרש 'עולה' שאפילו עולת העוף טעונה נסכים. לר' יונתן: אין צריך למעט עולת העוף שהרי נאמר 'זבח' ועוף אינו זבח, אלא לפי שנאמר 'אדם כי יקריב מכם קרבן לה' מן הבהמה, מן הבקר ומן הצאן', יכול האומר הרי עלי עולה יביא משניהם לכך נאמר פסוק זה 'מן הבקר או מן הצאן' - רצה אחד מביא רצה שנים מביא. ואף ששיטת ר' יונתן שעד שיפרוט לך הכתוב יחדיו המשמעות היא או זה או זה - כיון שנאמר 'ומן הצאן' הרי זה כאמר 'יחדיו'. ור' יאשיה שסובר בכל מקום שאף שלא נאמר 'יחדיו' כאילו נאמר 'יחדיו' - לומד זאת מהאמור 'אם עולה קרבנו מן הבקר', 'ואם מן הצאן קרבנו', הרי שאין צריך להביא שניהם. ור' יהונתן סובר שעדיין היה מקום לומר דהיינו במפרש מין נדרו, אך בנודר סתם צריך להביא שניהם.

יום שישי פרשת תולדות - א' כסלו תשע"ט

דף צ"א ע"א

הוצרך הפסוק 'או זבח' לרבות נסכים בתודה, אף שתודה בכלל 'זבח' - שלא נאמר הואיל ובאה עם לחם אין צריכה נסכים, ואף שאיל נזיר בא עם לחם ועם נסכים - הוא בא רק עם שני מיני לחם משא"כ תודה באה עם ארבעה.

אילו נאמר בנסכים רק 'לפלא נדר או לנדבה' בלא 'עולה' - היינו דורשים: 'ועשיתם אשה לה' - כלל, 'לפלא נדר או לנדבה' - פרט, 'לריח ניחוח' - חזר וכלל, כלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא כעין הפרט, מה הפרט מפורש דבר שאינו בא על חטא אף כל שאין בא על חטא, אוציא חטאת ואשם שבאים על חטא, ואביא בכור ומעשר ופסח שאין באים על חטא, לכך נאמר 'עולה' - להוציא גם בכור ומעשר ופסח.

כעת שנכתב גם 'עולה', כלל ופרט וכלל בא ללמד - מה הפרט מפורש שאינו מחוייב ועומד, אף כל שאינו מחוייב ועומד, להביא ולדות קדשים ותמורתן, ועולה הבאה מן המותרות, ואשם שניתק לרעהיה, וכל הזבחים שנזבחו שלא לשמן.

'לפלא נדר או לנדבה' - בא לחלק שגם על נדר לחוד ונדבה לחוד מביא הנסכים, והיינו לר' יאשיה שבלא 'או' הרי זה כאילו נכתב 'יחדיו', ולר' יונתן - שלא נאמר שהמביא נדר לחוד או נדבה לחוד מביא נסכים לקרבן אחד, אך גם המביא שניהם מביא נסכים בכמות של אחד.

'או במועדיכם' - שלא נאמר שהמביא שתי קרבנות מביא שתי נסכים דווקא כשחלוקים בין בסוג הקרבנות ובין בסוג החיוב (עולה בנדר ושלמים בנדבה או להיפך). אבל המביא עולה ושלמים בנדר או עולה ושלמים בנדבה שם נדר אחד ושם נדבה אחת ויהא די בכמות נסכים אחת.

'וכי תעשה בן בקר עולה או זבח' - אף המביא שתי עולות או שתי שלמים, אחת בנדר ואחת בנדבה, מביא שתי נסכים, ואין אומרים שם עולה אחת ושם שלמים אחת היא ויהא די באחד.

'לפלא נדר או שלמים' - אף המביא שתי עולות בנדר ושתי עולות בנדבה, או שני שלמים בנדר ושני שלמים בנדבה מביא נסכים לכל קרבן, ואין אומרים שם עולה אחד ושם נדר אחד הוא ודי באחד.

ר' יאשיה דורש 'מן הבקר או מן הצאן' - אף המביא שתי קרבנות שוים מאותו מין, בקר או צאן, מביא נסכים לכל קרבן, ואין אומרים שכיון שמין אחד הם די באחד.

'ככה תעשו לאחד' - אף המביא שתי קרבנות ביחד מביא נסכים לכל קרבן, ולא רק כשמביאם בזה אחר זה.

דף צ"א ע"ב

נאמר בקרבנות מצורע 'ושלשה עשרונים סלת מנחה' - ללמד שחטאתו ואשמו טעונים מנחת נסכים (ולהלן נדרש גם היין). ואין לפרש שהכוונה למנחה בפני עצמה - שנאמר 'והעלה הכהן את העולה ואת המנחה' - מנחה הבאה עם הזבח.

כל הפסוק 'ויין לנסך רביעית ההין תעשה על העולה או לזבח לכבש האחד' מיותר לדרשה: 'עולה' - עולת מצורע, 'זבח' - חטאת מצורע, 'או' - אשם מצורע. ואין לדרוש אשם וחטאת מפסוק אחד כשם שדרשו שניהם מיתור 'זבח' שאם שילח הנזיר שערו תחת חטאת (במלאת נזירותו) ואשם (בנטמא) יצא - משום שאינן שוים, שהאשם בא להכשיר המצורע לבא למחנה, והחטאת באה לכפר, משא"כ בנזיר שניהם באים להכשירו (אשם נזיר טמא להכשירו למנות נזירות טהרה, וחטאת טהור להתירו ביין ותגלחת). 'האחד' - זה אחד עשר של מעשר, והוא דבר שלא מצינו בכל התורה שטפל חמור מהעיקר (שמעשר עצמו אין טעון נסכים).

אין לדרוש מיתור 'זבח' לרבות חטאת ואשם נזיר לנסכים - שנאמר בנזיר 'את האיל יעשה זבח שלמים ומנחתו ונסכו', והרי איל בכלל כל השלמים היה לנסכים, אלא יצא להקיש אליו - מה איל מיוחד בא בנדר ונדבה אף כל בא בנדר ונדבה, ולא חטאתו ואשמו שאינן באים בנדבה.

אין לדרוש מיתור 'עולה' לרבות עולת יולדת לנסכים - לאביי:

נסכי עולת יולדת נלמדו מסוף הפסוק - 'לכבש' - זו עולת יולדת. לרבא: איזה דבר צריך שלשה רבויים, הוי אומר זו מצורע.

'לאיל' האמור בנסכים - לרבות אילו של אהרן, ש'במועדיכם' יש לומר שמרבה רק קרבנות צבור, ועולת יולדת שנתרבתה היינו שאין קבוע לה זמן, משא"כ אילו של אהרן קרבן יחיד הקבוע לו זמן. 'או לאיל' - לרבות פלגס, והיינו לר' יוחנן שבריה הוא, אבל לבר פדא שהוא ספק קשיא, שא"צ פסוק לרבותו.

המקריב פלגס מביא נסכי איל - לר' יוחנן: אין צריך להתנות, שנתרבו נסכיו מ'או לאיל', אך אין יוצא ידי נדרו שנדר כבש או איל, והוא בריה בפני עצמו. לבר פדא: הוא ספק כבש ספק איל, ולכן מתנה שאם הוא איל הכל לנסכיו, ואם הוא כבש אזי שיעור כבש יהיו נסכיו, והשאר לנדבה.

'ככה יעשה לשור האחד' - שלא נחלק בין נסכי פר לנסכי עגל כפי שמצינו שחילק הכתוב בין נסכי איל לנסכי כבש. 'או לאיל' - שלא נחלק נחלק בין נסכי בן שתיים לנסכי בן שלש כפי שמצינו שחילק הכתוב בין נסכי בן שנה לנסכי בן שתיים. 'או לשה בכבשים' - שלא נחלק בין נסכי כבשה לנסכי רחלה כפי שמצינו שחילק הכתוב בין כבש לאיל. 'או בעזים' - שלא נחלק בין נסכי גדי לנסכי שעיר כפי שמצינו שחילק הכתוב בין כבש לאיל.

שבת קודש פרשת תולדות - ב' כסלו תשע"ט

דף צ"ב ע"א

רבא בדק תלמידיו: נסכי רחלה בכמה - ופשטו לו מהמשנה בשקלים שחותרם 'גדי' משמש נסכי צאן של גדולים ושל קטנים של זכרים ושל נקבות חוץ משל אילים, הרי שנסכי רחלה כנסכי כבש.

כל קרבנות הצבור אין בהן סמיכה - חוץ מפר הבא על כל המצות (העלם דבר של ציבור) ושעיר המשתלח, ולר' שמעון אף (כך הוא לשון המשנה, אמנם ראה להלן מהגמ') שעיר הבא על ציבור שעבדו ע"ז ע"י הוראת ב"ד בטעות.

כל קרבנות היחיד טעונים סמיכה - חוץ מבכור מעשר ופסח.

יורש המביא קרבן אביו - סומך, ומביא נסכים, ומימר.

לרבינא קבלה בידנו ששתי סמיכות יש בציבור - לר' שמעון: פר הבא על כל המצות ושעירי עבודת כוכבים. לר' יהודה: שעירי עבודת כוכבים אין בהן סמיכה, ואת מי אביא תחתיהם - שעיר המשתלח. טען לו ר' שמעון והלא אין סמיכה אלא בבעלים, ושעיר המשתלח אהרן ובניו סומכין עליו אף שאין מתכפרים בו. והשיבו ר' יהודה שבאמת אף הם מתכפרים בו, שנחלק בזה עם ר' שמעון כדלהלן.

אמר ר' יהודה: נאמר בסוף עבודת יוה"כ 'וכיפר את מקדש הקודש' - הזאות פר ושעיר מכפרים על לפני ולפנים (שנטמא שם ושהה כדי השתחוואה). 'את אהל מועד' - זה היכל (כנ"ל). 'מזבח' - כמשמעו (שהקטיר עליו בטומאה). 'יכפר' - אלו עזרות (שנכנס בטומאה). 'כהנים' - כמשמעו. 'עם הקהל' - אלו ישראל. 'יכפר' - אלו הלויים, הושוו כולם לכפרה אחת - שמתכפרים כולם בשעיר המשתלח בשאר עבירות.

ר' שמעון אומר: כשם שדם שעיר פנימי מכפר על ישראל על טומאת מקדש וקדשיו - כך דם הפר מכפר על הכהנים על טומאת מקדש וקדשיו, וכשם שוידויו של שעיר המשתלח מכפר על ישראל בשאר עבירות - כך וידויו של פר מכפר על הכהנים בשאר עבירות. ומה שהושוו כולם לכפרה - היינו שכולם בני כפרה, אך כל אחד בשלו.

סיכום הכפרה ביוה"כ: טומאת מקדש וקדשיו: ישראל - בדם שעיר הנעשה בפנים, כהנים - בדם פר של אהרן. שאר עבירות: לר' יהודה - אלו ואלו מתכפרים בוידויו של שעיר המשתלח. לר' שמעון - כהנים בוידויו פר, וישראל בוידויו של שעיר המשתלח.

דף צ"ב ע"ב

לר' יהודה 'הפר' האמור בפר העלם דבר של ציבור - הפר טעון סמיכה, ולא שעירי ע"ז. לר' שמעון המיעוט הוא מ'החי' האמור בשעיר המשתלח, אך אינו ממעט לגמרי מסמיכה (שנתרבה להלן). אלא מלמד - החי טעון סמיכה באהרן, ואין שעירי ע"ז טעונים סמיכה באהרן אלא בזקנים.

הוצרך ר' יהודה למעט שעירי ע"ז מסמיכה - שמה שאמרו שרק שתי סמיכות בציבור גירסא בעלמא (סימן) ולא קבלה.

'וסמך ידו על ראש השעיר' (ומיותר 'השעיר' שהרי בו עוסקים) - לר' יהודה: לרבות שעיר נחשון לסמיכה. לר' שמעון: לרבות שעירי ע"ז לסמיכה, ולא לרבות שעיר הנעשה בפנים - שמרבים הדומה לשעיר נשיא שמכפר על עבירות מצוה ידועה.

לרבינא שקבלה בידנו שיש שתי סמיכות בציבור הוצרכה גם הקבלה וגם הפסוק לרבות שעיר ע"ז - לולי הקבלה היינו למדים סמיכה לזבחי שלמי ציבור מק"ו, מה שלמי יחיד שאין טעונים תנופה חיים טעונים סמיכה חיים כ"ש זבחי שלמי ציבור הטעונים תנופה חיים. ולכך נצרכה ההלכה, אך לולי הפסוק לא היינו יודעים מי הוא הקרבן השני הצריך סמיכה.

ג' 'קרבנו' האמורים בשלמים שנאמר בהם סמיכה - א. למעט קרבן גוי מסמיכה. ב. קרבנו ולא קרבן חבירו. ג. לרבות כל בעלי קרבן לסמיכה. ולאסמכתא בעלמא דרשו: א. למעט בכור מסמיכה - שלא נלמד מק"ו מה שלמים שאין קדושתן מרחם טעונים סמיכה, כ"ש בכור שקדושתו מרחם. ב. למעט מעשר מסמיכה - שלא נלמד בק"ו מה שלמים שאין מקדשים לפנייהם ולאחריהם טעונים סמיכה כ"ש מעשר שמקדש לפניו ולאחריו. ג. למעט פסח מסמיכה - שלא נלמד בק"ו מה שלמים שאינו בעמוד והבא טעונים סמיכה כ"ש פסח שבעמוד והבא. ואינה אלא אסמכתא, שהרי יש לפרוך בשלשתם הק"ו - מה לשלמים שכן טעונים נסכים ותנופת חזה ושוק.

יום ראשון פרשת ויצא - ג' כסלו תשע"ט

דף צ"ג ע"א

מה ששינו במשנה שהיורש סומך על קרבן אביו ומימר בו - היינו כר' יהודה, שדורש 'קרבנו' האמור לענין סמיכה - ולא קרבן אביו, ומה סוף הקדש יורש אינו סומך אף תחילת הקדש יורש אינו מימר. אבל לחכמים יורש סומך יורש מימר, שריבוי 'המר ימיר' לרבות היורש, ומה תחילת הקדש יורש מימר אף סוף הקדש יורש סומך.

ג' 'קרבנו' האמורים בשלמים (שנאמר בהם סמיכה) - לחכמים: א. למעט קרבן גוי מסמיכה. ב. קרבנו ולא קרבן חבירו. ג. לרבות כל בעלי קרבן לסמיכה. לר' יהודה: ללשון א' - אינו מרבה כל בעלי קרבן לסמיכה, ומיותר הג' למעט יורש כנ"ל. ב. ממעט עובד כוכבים וחבירו מפסוק אחד, וכך מיותר הג' למעט יורש.

ר' יהודה דורש מ'המר ימיר' - לרבות האשה, לפי שכל הענין מדבר בלשון זכר, וחכמים דרשו זאת מ'זאם', ור' יהודה אינו דורש יתור הו'.

דף צ"ג ע"ב

חרש שזוטה וקטן אינם סומכים - שאינם בני דעה.

גוי אינו סומך - שנאמר 'בני ישראל' ולא גויים.

סומא אינו סומך - י"א שלמדים סמיכה מסמיכת זקני עדה, והם אינם סומים. וי"א שלמדים מעולת ראייה, ולא רצו ללמוד מזקני עדה - דנין יחיד מיחיד ולא יחיד מציבור. והלומד מזקני עדה לא למד מעולת ראייה - שאין כתובה בה סמיכה אלא נלמדת מעולת נדבה, שנאמר בעולת חובה 'ויקרב את העולה ויעשה כמשפט' - כמשפט עולת נדבה שטעונה סמיכה.

נאמר בסמיכה 'ידו' - ולא יד עבדו, 'ידו' - ולא יד שלוחו, 'ידו' - ולא יד אשתו. ונצרכו שלשתם: אילו נאמר רק אחד היינו ממעטים רק עבד שאינו בר מצות, אבל שליח דבר מצוה שלוחו של אדם כמותו, ואילו נאמר שתייהם לא היינו ממעטים אשתו

שהיא כגופו.

'וסמך... ונרצה' - וכי סמיכה מכפרת והלא אין כפרה אלא בדם כאמור 'כי הדם הוא בנפש יכפר', אלא ללמד שאם עשאה לסמיכה שירי מצוה (שלא סמך) מעלה עליו הכתוב כאילו לא כיפר, וכיפר. וכמו כן דרשו לגבי תנופה מהאמור 'לתנופה... לכפר'.

נאמר בסמיכה כמה פעמים 'ראש' ללמד שסומך בידי על הראש - ולא ידו על הצואר, ולא ידו על הגב, ולא ידו על החזה, ונצרכו כולם - שאם היה נאמר רק פעם אחת היינו ממעטים צואר שאינו בגובה ראשו אבל גבו שהוא בגובה ראשו כשר, ואם נאמר שתי אלו היינו משום שלא התרבו לתנופה אבל חזה שהתרבה לתנופה כשר.

סמיכה על ראשו - ולא על הצדדים.

חציצה בין ידיו לראש הקרבן - פוסלת בסמיכה.

'וסמך אהרן את שתי ידיו' - כתיב 'ידו' וכתיב 'שתי' זה בנה אב כל מקום שנאמר 'ידו' הרי כאן שתיים עד שיפרט לך הכתוב אחת. אך הלימוד הוא דווקא לסמיכת בהמה, שאם הוא בנין אב לכל מקום למה נאמר 'ידי' בכ"ד מקומות בתורה, ואף בסמיכה (על אדם) נאמר 'ויסמך את ידיו עליו ויצוהו'.

במקום שסומכין שוחטין - משום שתיכף לסמיכה שחיטה.

יום שני פרשת ויצא - ד' כסלו תשע"ט

דף צ"ד ע"א

חומר בסמיכה מבתנופה - שאחד מניף לכל השותפים משא"כ בסמיכה. חומר בתנופה - שהתנופה נוהגת בקרבנות היחיד ובקרבנות הצבור בחיים ובשחוטים ובדבר שיש בו רוח חיים ובדבר שאין בו רוח חיים, מה שא"כ בסמיכה.

נאמר בסמיכה 'קרבנו' - שאם יש כמה שותפים כולם צריכים לסמוך, שלא נלמד בק"ו מתנופה שנתרבתה בשחוטין נתמעטה בשותפים כ"ש סמיכה שלא נתרבתה בשחוטין.

שותפים אינם בתנופה - ואין ללמוד בק"ו מסמיכה שלא נתרבתה בשחוטין ונתרבתה בשותפים כ"ש תנופה שנתרבתה בשחוטין - משום שאי אפשר, שאם יסמכו יחדיו - הוי חציצה, יניפו זה אחר זה - 'תנופה' אמר רחמנא ולא 'תנופות'.

בזמן שכהן גדול רוצה להקטיר התמיד - עולה בכבש והסגן בימינו, הגיע למחצית הכבש אחז סגן בימינו והעלהו, והושיט לו הכהן המוליך האברים ראשון הראש והרגל, סומך עליהם הכהן גדול וזורקן, והושיט הכהן המוליך השני למוליך הראשון שתי ידים, נותנו לכהן גדול סומך עליהם וזורקן, נשטט השני והלך לו, וכך היו מושיטין לו שאר כל האברים, ואם רוצה הכהן גדול - הוא סומך ואחרים זורקים. ואף ששנינו שאין סמיכה בשחוטים - שם אינה אלא משום כבודו דכהן גדול.

הדרן עלך שתי מדות

פרק אחד עשר - שתי הלחם

נאמר בלחם הפנים 'שני עשרונים יהיה החלה האחת' - מלמד שנילושות אחת אחת, 'יהיה' - אף שתי הלחם כף. 'ושמת אותם' - מלמד שאפייתם שתיים שתיים, 'אותם' - ולא שתי הלחם (אלא נאפות אחת אחת). ואף שכבר דרשו מ'אותם' שיעשה בדפוס - מכך שלא נאמר 'ושמתם' דורשים שניהם.

'ושמת אותם' - בדפוס. שלשה דפוסים הם: נותן הבצק לדפוס, וכמין דפוס היה לה בתנור, וכשהוא רודה נותנה בדפוס כדי שלא תתקלקל, ואין מחזיר לדפוס ראשון - כיון שנאפית התנפחה.

דף צ"ד ע"ב

צורת לחם הפנים: לר' חנינא: כתיבה פרוצה, לר' יוחנן אמר: כספינה רוקדת.

הנחת בזיכי הלבונה - לסובר כתיבה פרוצה היו בתוך הלחם

העליון, וגם לסובר כמין ספינה רוקדת עשו להם מקום ישר קודם האפייה להנחתם.

קני השולחן - לסובר כתיבה פרוצה היה הלחם מונח עליהם, לסובר כספינה רוקדת עשה להם מורשא (שהדביקו ללחם מעט בצק בחודו).

סניפים לסמיכת דפנות הלחם - לסובר כספינה רוקדת עיגלו את הסניפים בתחתיתם שיחזיקו הלחם. ואף לסובר כתיבה פרוצה הוצרכו הסניפים, שמחמת כובד הלחמים העליונים עלולים להישבר הלחמים התחתונים.

עמידת הסניפים: לסובר כתיבה פרוצה - עמדו על הארץ. לסובר כספינה רוקדת היו על השולחן, שהיה הלחם מעמיד הסניפים, והסניפים מעמידים הלחם. ושנינו בברייתא כשיטתו: ארבעה סניפין של זהב היו שם מפוצלין מראשיהן כמין דקרנן היו, שסומכין בהן את הלחם שהוא דומה כמין ספינה רוקדת.

שנינו בברייתא שהיה דפוס לחם הפנים בתנור כמין כוורת, ודומה כמין טבלא מרובעת - ולסובר שהיה כספינה רוקדת יש לומר 'ופיה דומה כמין טבלא מרובעת'.

יום שלישי פרשת ויצא - ה' כסלו תשע"ט

דף צ"ה ע"א

ר' יוחנן ור' יהושע בן לוי, אחד אמר שנפסל לחם הפנים בשעת המסעות, ואחד אמר שאינו נפסל, וביאור שיטתם:

בתחילה פירשו: הפוסל דרש 'כאשר יחנו כן יסעו' - מה בחנייתו נפסל ביוצא אף בנסיעתו נפסל ביוצא, והמכשיר דרש 'ולחם התמיד עליו יהיה'. ו'כאשר יחנו כן יסעו' נדרש להיפך - מה בחנייתו לא נפסל כל זמן שלא יצא ממקומו, כך גם בנסיעתו. והקשו: מה יענה הפוסל על האמור 'ולחם התמיד עליו יהיה'.

רב דימי פירש: במסודר על השולחן לכו"ע לא נפסל, ונחלקו במסולק, הפוסל דרש כנ"ל מ'כאשר יחנו כן יסעו', והמכשיר השיב שיש לדרוש זאת כנ"ל, ודרש 'ונסע אהל מועד' - אף על פי שנסע אהל מועד, והפוסל דרשו לסדר מסע אהל מועד בתוך הדגלים, והמכשיר השיב שזאת ידענו מ'ממחנה הלויים בתוך המחנות'.

הקשו על רב דימי מברייתא: בשעת סילוק מסעות, קדשים נפסלין ביוצא, וזבין ומצורעין משתלחין חוץ למחיצתן, ואין לומר דהיינו כל קדשים מלבד לחם הפנים - דמה נפשך, אם 'ונסע אהל מועד' דוקא הוא (שעדיין אהל מועד הוא) - אפילו קדשים לא יפסלו, ואם לאו דוקא - אפילו לחם הפנים יפסל.

רבין פירש: אין מחלוקת ביניהם, והמכשיר דיבר במסודר הלחם על השולחן, והפוסל דיבר במסולק.

אביי דייקממה ששנינו בברייתא שהקדשים נפסלים ביוצא בשעת סילוק מחנות - יש סילוק מסעות בלילה אם עלה עמוד הענן בלילה, שאם רק בבוקר סילקו המחנות אין צריך לפסלם משום יוצא, שהרי כבר נפסלו בלינה. אך מהפסוק 'ללכת יומם ולילה' אין ללמוד זאת, שיש לומר דהיינו דווקא שכבר התחילו ללכת ביום המשיכו גם בלילה.

וישלחו מן המחנה כל צרוע וכל זב וכל טמא לנפש' - לר' אליעזר: רק בשעה שטמאי מתים משתלחים זבים ומצורעים משתלחים, ולכן זבים ומצורעים שדחקו ונכנסו לעזרה בפסח הבא בטומאה אין לוקים. ולחכמים לעולם הם משתלחים.

מה ששנינו שהטמאים משתלחים חוץ למחנה אף בשעת סילוק מסעות - היינו כחכמים, אבל לר' אליעזר כיון שאין מחנה שכינה קיים ואין טמאי מת משתלחים, אף שאר הטמאים אין משתלחים, וכשיטתו שנינו בברייתא אחרת: הוגללו הפרוכת הותרו הזבין ומצורעין ליכנס לשם.

דף צ"ה ע"ב

שתי הלחם ולחם הפנים - לת"ק: לישתן ועריכתן בחוץ ואפייתן בפנים, ואינן דוחות את השבת. לר' יהודה: כל מעשיהם בפנים.

לר' שמעון: לעולם הוי רגיל לומר שתי הלחם ולחם הפנים כשרות בעזרה וכשרות בבית פאגי.

קושיית רב ששת על דברי ת"ק: אמר לישתן ועריכתן בחוץ - הרי שמידת יבש לא נתקדשה, ואמר שאפייתן בפנים - הרי שנתקדשה. ואמר רבה: הקשה אדם קשה שהוא קשה כברזל. ודחו: שמא עשרון לא מקדש תנור מקדש. אלא כך הקושייה: אמר ואפייתן בפנים - הרי שתנור מקדש, ואמר שאין דוחות את השבת - והלא נפסלין בלינה. ודחה רב אשי: אפייתם בפנים היינו במקום זריזין ולא בעזרה. ודחו את דבריו: שא"כ אין סברא לחלק בין אפייה ללישה ועריכה.

טעמים של ר' יהודה ור' שמעון אם נאפות בפנים או גם בחוץ: בתחילה אמרו שנחלקו בפירוש הפסוק 'והוא דרך חול אף כי היום יקדש' - לר' יהודה: דוד מצאם אופים לחם הפנים בחול, ותמה עליהם איך אופים אתם את לחם הפנים ביום חול, והרי מתקדש הלחם בתנור וייפסל בלינה עד למחר. לר' שמעון: מצאם אופים בשבת, ואמר להם ביום חול יש לכם לאפותו, ואין לחשוש שייפסל בלינה, משום שאין התנור שנאפה בו בחול מקדש אלא השולחן מקדש בסידורו עליו. ודחו: א"א לפרש שמצאם בעת האפייה, שהרי נאמר 'יתן לו הכהן קודש כי לא היה שם לחם כי אם לחם הפנים המוסרים מלפני ה'", אלא פירוש הפסוק הוא: לא רק לחם זה שכבר יצא מידי מעילה בהקטרת הבזיכין, מותר לי לאכול, אלא אפילו אם לא היה לכם רק לחם שהיום נסדר על השולחן מותר לי, כי מסוכן היה מחמת שאחזו בולמוס. אלא טעמים של התנאים: כך היתה קבלה ביד כל אחד. וכן משמעות לשונו של ר' שמעון במשנה.

יום רביעי פרשת ויצא - ו' כסלו תשע"ט

דף צ"ז ע"א

חביתי כהן גדול - לישתן ועריכתן ואפייתן בפנים, ודוחות את השבת - כיון שא"א לעשות זאת מערב שבת, טחינתן והרקדתן אין דוחה את השבת - כיון שאפשר לעשותן מערב שבת.

כל המנחות יש בהן מעשה כלי (לישה עריכה ואפייה) בפנים - ואין בהן מעשה כלי בחוץ. שנאמר 'ויאמר אלי זה המקום אשר יבשלו שם הכהנים את האשם ואת החטאת, אשר יאפו את המנחה לבלתי הוציא אל החצר החיצונה' - מנחה דומה לאשם וחטאת שטעונה כלי כמותם.

שתי הלחם - ארכן ז' טפחים, ורחבן ד' טפחים, וקרנותיהן ד' אצבעות. סימן - זד"ד. לחם הפנים - ארכן י' טפחים, ורחבן ה' טפחים, וקרנותיו ז' אצבעות. סימן - יה"ז.

ונתתה על השלחן לחם פנים' - שיהו לו פנים (דפנות).

מידות וסדר השולחן והלחם - לר' יהודה: אורך השולחן י' טפחים, ורחבו ה', וכן אורך ורוחב לחם הפנים, נותן אורך הלחם כנגד רוחב השולחן, וכופל טפחיים ומחצה מכל צד, נמצא ארכו ממלא רחבו של שולחן. לר' מאיר: אורך השלחן י"ב ורחבו ו', אורך לחם הפנים י' ורחבו ה', נותן ארכו כנגד רחבו של שולחן וכופל טפחיים מכל צד, וטפחיים ריוח באמצע כדי שתהא הרוח מנשבת בהם. אבא שאול: כר' מאיר, אלא שבריוח הטפחיים נותנין שני בזיכי לבונה של לחם הפנים, ועל המערכת היינו בסמוך, כמו 'ועליו מטה מנשה'.

ארבעה סניפין של זהב היו מופצלין מראשיהן - שהיו סומכין בהם דפנות הלחם, שנים לסדר זה ושנים לסדר זה. וכ"ח קנים כחצי קנה חלול - י"ד לכל סדר.

סידור קנים ונטילתם אינה דוחה את השבת - אלא נכנס מערב שבת ושומטו ונותנו לארכו של שלחן.

כל הכלים שהיו במקדש - סידרו ארכם לארכו של בית.

לדברי האומר טפחיים ומחצה כופל הלחם - נמצא שלחן מקדש ט"ו טפחים למעלה, ולאומר טפחיים כופל - מקדש י"ב טפחים למעלה. ולא מנה הקנים - שהיו משוקעים, ורק הגביה הלחם מעט שלא יתעפש, ומעט זה לא הגיע לטפח לכן לא נמנה.

והבזיכים - לא היו בגובה אלא בתוך הלחם. והקרנות - לתוך הלחם היו מכופפות. ולא מנה מסגרתו - א. כמ"ד למטה היתה. ב. היתה למעלה, אך נטתה לאחוריה והיה הלחם מונח על השולחן עצמו.

דף צ"ז ע"ב

מחלוקת התנאים היכן היתה מסגרתו של השולחן: לר' יוסי - לא היו שם סניפין אלא מסגרתו של שלחן מעמדת את הלחם. אמרו לו - מסגרתו למטה היתה.

לדברי האומר מסגרתו למטה - יש ללמוד שטבלא המתהפכת טמאה, שהרי מפורש שהשולחן מקבל טומאה, שנאמר 'על השלחן הטהור' - משמע ששייך שיהא טמא. אך לדברי האומר מסגרתו למעלה יש להסתפק בדין טבלא מתהפכת.

כלי עץ העשוי לנחת אינו מקבל טומאה - שהשווה הכתוב כלי עץ לשק, מה שק מיטלטל מלא וריקן אף כל מיטלטל מלא וריקן. ושולחן קיבל טומאה משום שמיטלטל מלא וריקן - שהיו מגביהים אותו להראות לעולי רגלים נס הלחם שהיה סילוקו כסידורו כאמור 'לשום לחם חם ביום הלוקחו' - ואומרים להם ראו חיבתכם לפני המקום.

השולחן והדולבקי שנפחתו או שחיפן בשייש ושייר בהן מקום הנחת כוסות - טמאין, לר' יהודה: רק אם הניח גם מקום הנחת חתיכות פת ובשר. אך אם לא שייר אין מקבל טומאה מפני שהולכים אחר הציפוי, ואף בציפוי שאינו עומד, ואף בלא חיפה לבזבזיו. אך לריש לקיש - דוקא בכלי אכסלגוס הבאים ממדינת הים, שאינם חשובים ובטלים לציפויים, אבל כלי מסמס חשובים ואינם בטלים. אמנם לר' יוחנן אף כלי מסמס בטלים.

לריש לקיש מוזבן מדוע לא היה השולחן מקבל טומאה אילו לא היה מיטלטל מלא וריקן, אף שמצופה זהב - שעשוי מעצי שיטים החשובים ואינם בטלים לציפויים, ולר' יוחנן - רחמנא קראו עץ, שנאמר 'המזבח עץ שלש אמות גבוה ארכו שתים אמות ומקצעות לו וארכו וקירותיו עץ וידבר אלי זה השולחן אשר לפני ה'.

'המזבח... זה השולחן' - פתח במזבח וסיים בשולחן, בזמן שבת המקדש קיים מזבח מכפר על אדם, ועכשיו שאין בית המקדש קיים שולחנו של אדם מכפר עליו.

יום חמישי פרשת ויצא - ז' כסלו תשע"ט

דף צ"ז ע"א

ועשית קערותיו וכפותיו וקשותיו ומנקיותיו אשר יוסך בהן: קערותיו - דפוסין, כפותיו - בזיכין, קשותיו - סניפין, מנקיותיו - קנים, אשר יוסך בהן - שמסככין בהן את הלחם. ואף שסידור הקנים מדאורייתא אינו דוחה שבת - שכל מלאכה שאפשר לעשותה מערב שבת אינו דוחה השבת, ומטרת הקנים היא שלא יתעפש הלחם, ובזמן קצר כזה אינו מתעפש, ולכן נכנס מערב שבת ושומט הקנים, ומניחן לארכו של שולחן, ובמוצאי שבת נכנס מגביה ראשיה של חלה ומכניס קנה תחתיה, וחוזר ומגביה ראשיה של חלה ומכניס קנה תחתיה.

קני השולחן - ארבעה חלות אמצעיות צריכות ג' קנים, העליונה די לה בשנים כיון שאין עליה משאוי, והתחתונה אינה צריכה כלל שמונחת על טהרו של שולחן.

דף צ"ז ע"ב

אמות שהיו במקדש - לר' מאיר: כולם בינוניות (ו' טפחים), חוץ ממזבח הזהב (שהיה אמה על אמה של ה' טפחים), והקרן והסובב והיסוד של מזבח החיצון (יבואר להלן). לר' יהודה: אמת בנין ו' טפחים, אמת כלים ה'. ושניהם מקרא אחד דרשו:

'ואלה מדות המזבח באמות אמה וטופח (-כל אמה בת ה' טפחים) וחקיק האמה ואמה רוחב וגבולה אל שפתה סביב זרת האחד וזה גב המזבח: חיק האמה - יסוד, אמה רוחב - סובב, וגבולה אל שפתה סביב זרת האחד - קרנות, וזה גב המזבח - זה מזבח הזהב. לר' מאיר: זהו באמה בת חמשה, אך שאר כל אמות

כלים באמה בת ו'. לר' יהודה: כזה יהיו כל אמות כלים.

תחילה סברו שמה שנאמר לגבי אמת יסוד וסובב היינו בגובהם - ו' חיק האמה ואמה רוחב' היינו מתחתית היסוד עד הסובב, באמה בת חמשה גובה המזבח. והקשו: והלא גובה המזבח י' אמות, ו' אמות מהרצפה עד כניסת הסובב הם בני ה' טפחים, וג' אמות מכניסת סובב עד הקרנות ועוד אמה גובה הקרנות בני ו' טפחים, נמצא מזבח נ"ד טפחים, וחציו כ"ז טפחים, ומשפת קרנות עד סובב כ"ד טפחים, ונמצא שהסובב גבוה ג' מחציו המזבח, והרי שנינו: חוט של סקרא חוגרו באמצע כדי להבדיל בין דמים עליונים לתחתונים, ושנינו שמולק עולת העוף על הסובב, ואם מיצה הדם למטה מרגליו אפילו אמה אחת כשירה, והלא נמצא שממזה דם עולת העוף שדינה למעלה בחציו התחתון של מזבח.

ולכן פירשו שהנאמר הוא לגבי כניסת היסוד והסובב וגג הקרנות, אך כל אמות הגובה הם בנות ו' טפחים, ונמצא גובה המזבח ס' טפחים, וחציו ל', ומשפת קרנות לסובב כ"ד, ונמצא שהעומד על הסובב ומיצה הדם למטה מרגליו אפילו אמה אחת כשירה, שעדיין הוא בחציו העליון.

והקשו: והרי שנינו - מזבח היה ל"ב על ל"ב אמה, עלה אמה וכנס אמה - זהו יסוד, נמצא ל' על ל' אמה, ולדברך נמצא ל' אמה וב' טפחים. ועוד שנינו - עלה ה' אמות וכנס אמה - זהו סובב, נמצא כ"ח על כ"ח, ולדברך נמצא כ"ח אמות וד' טפחים. ואם תתרץ שלא מנה אלא אמות שלמות - הרי עוד שנינו: מקום קרנות - אמה מזה ואמה מזה, נמצא המזבח פנוי כ"ו על כ"ו אמה, ולדברך נמצא כ"ז. ותיירצו: לא דקדק באמה אחת.

ושוב הקשו: עוד שנינו - מקום הילוך רגלי הכהנים אמה מזה ואמה מזה, נמצא מקום מערכה כ"ד על כ"ד אמה, ולדברך נמצא כ"ה, ואין לדחות שלא דקדק, שהרי נאמר 'והאריאל שתים עשרה אורך בשתים עשרה רוחב רבוע, אל ארבעת רבעיו' - מודד מהאמצע י"ב אמה לכל צד.

ואין לדחות: ו' אמות מתוך ל"ב של תחתית המזבח היו של ה' טפחים, שא"כ נמצא שהיה המזבח תופס רק ל"א אמה, ונמצא מקום פנוי בעזרה, ששנינו: כל העזרה היתה אורך קפ"ז אמה ממזרח למערב על רוחב קל"ה. מקום דריסת רגלי ישראל - י"א אמה, מקום דריסת רגלי הכהנים - י"א אמה, המזבח - ל"ב אמה, בין אולם ולמזבח - כ"ב אמה, ההיכל - ק' אמה, אחורי בית הכפורת - י"א אמה.

למסקנא פירשו: חיק האמה - בגובה יסוד ולא בכניסה, אמה רוחב - בכניסת סובב, גבולה אל שפתה סביב - בין בגובה ובין ברוחב של קרנות. וכן מדוקדק בלשון הפסוק - 'חיק האמה ואמה רוחב'. ונמצא גובה המזבח נ"ח אמה, וחציו כ"ט, ומשפת קרנות עד סובב ל"ג - גבוה ו' מחציו, ולכן אם מיצה דם עולת העוף למטה מרגליו אפילו אמה אחת כשירה.

יום שישי פרשת ויצא - ח' כסלו תשע"ט

דף צ"ח ע"א

כמה אמה בינונית - ו' טפחים. וכך שנינו בשיטת ר' מאיר: השולחן ארכו י"ב טפחים, ורחבו ו'.

נקראת בינונית משום שיש גדולה ממנה - ששנינו: ב' אמות היו בשושן הבירה, אחת על קרן מזרחית צפונית ואחת על קרן מזרחית דרומית, שעל קרן מזרחית צפונית יתירה על של משה חצי אצבע, שעל קרן מזרחית דרומית היתה יתירה עליה חצי אצבע נמצאת יתירה על של משה אצבע, והיו אומנים נוטלים בקטנה ומחזירים בגדולה כדי שלא יבואו לידי מעילה, היתה חצי אצבע - לכסף וזהב, והיתרה אצבע - לבנין.

שער המזרח עליו שושן הבירה צורה, והטעם - י"א כדי שידעו מהיכן באו, וי"א כדי שתהא אימת מלכות עליהן.

לעולם תהא אימת מלכות עליך - לרב ינאי: שנאמר 'וירדו כל

עבדיך אלה אלי והשתחוו לי לאמר, ולא פרעה עצמו. לר' יוחנן: שנאמר 'ויד ה' היתה אל אליהו וישנס מתניו וירץ לפני אחאב עד באכה יזרעאלה' - משום כבוד המלך אחאב.

נאמר בנחל העתיד לצאת מקודש הקדשים 'ועלה לתרופה' - י"א להתיר פה שלמעלה (אילם), וי"א להתיר פה שלמטה (עקרה).

אילו נאמר בלחם הפנים 'ולקחת סלת ואפית אותה שתים עשרה חלות ושמת אותם שתים מערכות' ולא נאמר 'שש' - הייתי אומר אחת של ארבע ואחת של שמונה. ואילו נאמר 'שתים מערכות שש' ולא נאמר 'שתים עשרה' - הייתי אומר שלש של שש. ואילו נאמר 'שתים עשרה חלות' ו'מערכות' ולא נאמר 'שתים' ו'שש' - הייתי אומר שלש של ארבע ארבע, לכך נאמר שתים ושש ללמד שצריך שתי מערכות שבכל אחת שש חלות.

נתן מערכת אחת של ארבע ואחת של שמונה - לא יצא. שתים של שבע שבע - לרבי רואים העליונה כאילו אינה ויצא, ואין זו חציצה לבזיכין, שרבי סובר ש'על' היינו בסמוך, ולא נתנו הלבונה על הלחם ממש, כמו שנאמר 'וסכות על הארון את הפרוכת' שבהכרח מתפרש על - בסמוך.

דף צ"ח ע"ב

עמידתם של הכלים שבמקדש - ארכן לארכו של בית, חוץ מארון שארכו לרחבו של בית, וכך היה מונח וכך היה בדין מונחין - כלומר, ההוכחה שעמד כך הוא מזה שבדין עמדו כך, כאמור 'ויאריכו הבדים' - יכול לא היו נוגעין בפרוכת תלמוד לומר 'ויראו', אי ויראו יכול יהו מקרעים בפרוכת ויוצאים - תלמוד לומר 'לא יראו החוצה', אלא היו דוחקים ובלטים בפרוכת כשני דדי אשה, שנאמר 'צרור המור דודי לי בין שדי ילין', ובדין היו לרחבו - שהרי ד' כהנים נשאוהו, שנאמר 'ונסעו הקהתים' - ב', 'נושאי המקדש' - ב', ו'א"ל לב' אנשים שבצד אחד לעמוד באמה וחצי.

עשרה שולחנות עשה שלמה המלך - שנאמר 'ויעש שולחנות עשרה, וינח בהיכל חמשה מימין וחמשה משמאל', ואין לפרש שהיו ה' מימין הפתח וה' משמאל - שא"כ נמצא שולחן בדרום והתורה אמרה 'והשולחן תתן על צלע צפון', אלא של משה באמצע, ושל שלמה ה' מימין וה' משמאלו.

עשר מנורות עשה שלמה - שנאמר 'ויעש את המנורות הזהב עשר כמשפט, ויתן בהיכל חמשה מימין וחמשה משמאל', ואין לפרש שהיו ה' מימין הפתח וה' משמאל - שא"כ נמצאת מנורה בצפון והתורה אמרה 'ואת המנורה נכח השולחן', אלא של משה באמצע, ושל שלמה ה' ימינה וה' משמאלה.

ב' ברייתות במקום עמידת שולחנות (ומנורות) שלמה: א. מחצית בית ולפנים - שחישב קודש הקדשים עם ההיכל. ב. משליש הבית ולפנים - לא חישב קודש הקדשים.

כיוון עמידת שולחנות (ומנורות) - לרבי: מזרח מערב, כשם שעמדה מנורת משה, שנאמר בנר מערבי 'יערוך אותו... לפני ה' הרי ששאר הנרות אינן לפני ה'. ואין ללמוד מארון - משום שדנין חוץ מחוץ ולא חוץ מבפנים. לר' אלעזר ב"ר שמעון: צפון דרום עמדו המנורות, שכך גם עמדה מנורת משה, ומה שנאמר דווקא בנר מערבי 'לפני ה' הוא משום שששת הנרות היו מצודדים לעבר נר אמצעי, כאמור 'אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות', ומכאן שאמצעי משובח.

המנורות והשולחנות עמדו בשתי שורות, שלא נכנסו בשורה אחת - שלר' אלעזר שעמדו צפון דרום, אין שייך להכניסם בכ' אמה, וגם לרבי שעמדו מזרח מערב אילו היו בשורה אחת לא נותר מקום לשולחן משה.

הקשו לרבי שעמדו השולחנות מזרח מערב - הרי שולחן משוך מכותל צפוני ב' וחצי אמות (להילוך כהנים), והשולחן אמה, וב' וחצי אמות ריוח בינו לבין שולחן משה, ואמה לשולחן משה, ועוד ריוח שתי אמות ומחצה, והשולחן אמה - נמצא שעומד השולחן חצי אמה בדרום. ותיירצו: לא היה שולחן משה עומד בין שתי השורות, אל מונח לבדו סמוך לקודש הקדשים, ושולחנות שלמה עומדים אחריו כתלמיד היושב לפני רבו.